

Ishaja trikrat na teden vsaki torek, četrtek in soboto.

Stane za celo leto na Ameriko (izven Chicago) \$3.00. Za Evropo \$3.50. Za Chicago \$3.50.

Ključ do napredka je edinost

Issued three times a week every Tuesday, Thursday and Saturday.

Subscription for United States (except Chicago) per year \$3.00, for Europe \$3.50. For City of Chicago \$3.50.

Ključ do zmage je edinost

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1910. AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

Gesloga tlačí

ŠTEV. (No.) 132. CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 9. NOVEMBRA—THURSDAY, NOVEMBER, 9, 1922. LETO (Vol.) VIII

Utisi iz Nemčije.

(ZA "EDINOST" — L. KUCHAR.)
(Konec.)

Tukaj se mi vrivajo osebni spomini. Bilo je koncem avgusta t. l. ko sem v družbi par gospodov Volks-Vereina prisostoval občenemu zboru westfalske centrumske frakcije v Hagen-u pod predsedstvom Dr. Lasalle. Občni zbor se je zlasti pečal z dotično novo orientacijo centromove volilne taktike. Dr. Lasalle je takrat na sledeči način zelo brutalno definiral Stegerwaldove smernice: "Stegerwaldove ideje so med nami rečeno — oprostite mi domači izraz — navaden gnoj. Res je, da bo centrum pridobil nekaj stotisoč protestantov, a na drugi strani bo zopet zgubil milijone zvestih katoliških glasov, ki nočejo slediti načelstvu v tej osobito na mešanih krajih silno nevarni igri." Občni zbor ni preciziral tokrat še svojega stališča, toda atmosfera je bila taka, da v slučaju, da bi centrum hotel svojo resolucijo udejestiti, Westfalska nastopi pot separacije, kot jo je nastopila Bavarska vsled centromovega ljubkovanja s socialisti.

V Porenju tako strogih tendenc ni bilo opazati, ker Porenje kot izključno katoliška dežela manj čuti teže nove centromove politike, a vendar se je tudi Volks-Verein čutil prisiljenega, da pretрга organične vezi s centromom, ker V. V. je društvo za "Katoliško Nemčijo" in centrum hoče biti interkonfesionalen. Bavarska se ne čuti tenzirane po novem toku, ker itak nima nobenih vezi z njim, odkar se je bavarska ljudska stranka oficijelno osamosvojila.

Te utise sem svojemu sopotovalcu ponovil in ga vprašal, kakšno reakcijo je zbudila Stegerwaldova resolucija v južnih deželah Nemčije. Iz njegovih odgovorov sklepam, da položaj ni nič boljši od westfalskega. Wuertenberg je versko pomešana dežela, zato je meja med protestanti in katoliki bolj jasno začrtana, nasprotstva hujša, toleranca bolj težavna. "Izvedenje te resolucije bi po mešanih župnijah zadelo na nepremostljive ovire in za mnogo župnikov bi bila ta zadeva težak "Gewissensfall."

Bojim se, da se javno mnenje wuertemberških katoličanov ne bo obrnilo v resnem trenutku proč od centra in da ne bo zmagala struja, ki kriči po ustanovitvi samostojne neodvisne katoliške ljudske stranke z jasnim gospodarskim in socialnim programom, ker v ljudovladah imajo boščočnost le take stranke, druge ki samo potom kompromisov životarijo, zginejo.

Vlak je obstal v Pforzheim-u. Moj sopotnik izstopi, ko so se komaj izzvenele te zadnje besede iz katerih se je slišal žalosten glas razdvojene Nemčije.

Kaj bi se dalo sklepati iz navedenih misli. Prvič gotovo to, da so se nemški katoličani vzgojili v prvovrstne nositelje državne edinosti in da so voljni sklepati kompromise s socialisti in s drugoverci, samo da rešijo edinost nemškega naroda. Da resno mislijo je dokaz njihovo podrobno delovanje po družtvih. Rekli smo s spočetka, da Nemci niso poznali pravega patriotizma. Nemški katoličani so se vrgli z vso silo na delo, da to praznino izpolnijo. Preko cele Nemčije se sliši pri sejah, prireditvah, konferencah, shodih samo ena velika vodilna misel, ki se čisto nemško sistematično vtepa narodu v glavo, namreč ideja nemške skupnosti, misel, da Nemčija ni anorganičen aglomerat enakogovorečih plemen, ampak organična celota, koje udje so posamezna plemena. Ud živi samo, ako je cel organizem zrno in ako je združen s telesom, tako so posamezne dežele življenja zmožne, ako ostanejo v tesni, organični in čustveni zvezi z velikim nemškim telesom.

To je refren vsakega govora in jaz sem imel priliko prisostvovati neshetim.

Nemški katolicizem je napisal pod prvo točko svojega programa: Držimo Nemčijo edino. O tem leži brezdvoma velikanska zasluga centromovih voditeljev, a čudno je, da je s tem tragično spojen tudi počasni razpad centra kot takega.

Na to vprašanje bi bil rad imel odgovor a ga ni bilo mogoče dobiti. Zakaj je postal centrum velik? Zato ker se je v kulturnem boju z neupogljivo voljo bil za enakopravnost... katoliškega dela Nemčije. Centromova moč je naraščala, ker je nova generacija videla v njem ono staro ozarjeno orodje, s katerim so očetje svoje dni junaško zmagali.

Novi centrum, interkonfesionalni centrum pa je naenkrat postavil katoliško Nemčijo pred teško alternativo. Bodimo najprej Nemci, edini, složni, močni jim govorijo novi možje centra. Katoliško ljudstvo pa ima v ušesih še stari bojni klic: bodimo najprej katoliki, edini, složni, močni. Ideja patriotizma je v konfliktu z idejo konfesije in danes ni več dvomljivo, da se bo centrum polagoma stajal, ako bo obdržal kot vodilno formulo interkonfesionalnost stranke na ljubo patrijotičnemu delovanju.

Nadtažnik V. Vereina Dr. Brauns je izrekel drugo formulo, ki bi znala premostiti tu duševni konflikt v katerem se nahaja nemški katolicizem: "Patrijotizem moramo zbuhati z vseni silami, sicer se razletimo kot naroč; interkonfesionalizirati se pa ne smemo, sicer naš uidejo ka-

(Dalje na 2. strani.)

RAZNE NOVICE.

DEMOKRATI ZMAGALI V VELIKI VEČINI V COOK COUNTY.

Chicago, 8. nov. — Včerajšnje volitve so poklonile v Cook county-u lavoriko zmage demokratskim stranki. Po celem okraju je zmagala z veliko večino demokratska stranka. Razven dveh glavnih okrajnih uradnikov, ki sta okrajni šerif in Probate klerk, so zmagali na celi črti demokrati.

KONEC THOMPSONOVEGA REŽIMA.

S tem, da je izvoljen za okrajnega sodnika Edmund K. Jarecki, pristaš demokratske stranke, je odzvonilo Thompsonovemu režimu v mestu Chicago. Mesto Chicago prav lahko pričakuje, da bo pri spomladnih volitvah dobilo novega župana.

REPUBLIKANSKI KANDIDATJE SO PRODRLI Z VEČINO NA MUNICIPALNO SODIŠČE.

Le na eni črti se je posrečilo republikanskemu kandidatu prodreti v večini in to je v urade municipalnega sodišča v Chicago. Izvoljenih je 7 republikanskih in 3 demokratski sodniki. Na vsej ostali črti so v večini demokrati.

TUDI V NEW YORKU SLAVE ZMAGO DEMOKRATI.

New York, 8. nov. — V mestu New Yorku je zmagala demokratska stranka z veliko večino približno 500 tisoč glasovi. Na krmlju je prišel zmagovalni tudi kandidat za governerja Alfred Smith, vnet demokrat.

DEMOKRATI ZMAGALI V RAZUN PAR DRŽAV PO CELI UNIJI.

Washington, D. C., 8. nov. — Razun države Indiane in še par drugih je ljudstvo v veliki večini oddalo svoje volilne glasove demokratom. Ljudstvo je sito do grla republikanskega režima, ki je zavlekel vladni voz na prav neprijetno pot. Visoki davki, proti delavsko gibanje vlade pri premogarskih in železničarskih stviki je delavstvu odprlo oči, da je spoznal, kdo je v resnici njih prijatelj in kdo pa njih sovražnik. Vsaka stvar ima svoje meje.

VOJAŠKI BONUS IN PREDLOGA ZA LAHKA PIVA IN VINA ODOBRENA.

Chicago, 8. nov. — Predloga za vojaški bonus dosluženiim vojakom in predloga za lahka piva in vina odobrena z tri-cetrinsko večino pd volilcev države Illinois-a. Volitve so pokazale, kaj narod sam prazprav misli in hoče.

GROZDJE MEČEJO V KANAL.

Chicago, 8. nov. — Včeraj je zdravniški komisar zaplenil dve kari že vnete-ga gnilega grozdiča in ga dal zmetati v vodo na South Water Street. Letos je trta izvanredno dobro obrodila in grozdiča leži nakopičenega po vseh progah v Chicago. Zadnje dni so ga prodajali že celo po 40 in 50 centov bakso, ki je preje stala po \$2.00 in več. Eno je gotovo, da letos ga stradali ne bomo.

Ali si že naročil "KOLEDAR AVE MARIA" svojcem v domovini? — AKO NE, STORI TAKO!

***** KOLEDAR "AVE MARIA" za leto 1923.

je krasna knjiga. Vsebuje 256 strani. Koledar dobite pri lokalnemu zastopniku, ali pa pišite na naše upravnistvo. Rokajki sežite po tej krasni knjigi, dokler ne poide!

Naročnino pošiljajte na:
"AVE MARIA"
1849 West 22nd Street,
CHICAGO, ILLINOIS.

TURKI ZAHTEVAJO VSAK DAN VEČ.

Carigrad, 8. nov. — Zavezniška komisija v Carigradu je zopet pre-jela novo noto od Angorske vlade. V tej zadnji noti pa turški nacionalisti ne zahtevajo samo izpraznitev Carigrada, temveč prepovedujejo obnem zavezniškim vojnim ladijam vsak prehod skozi dardanelsko ožino. V noti izjavljajo, da Angorska vlada je pripravljena dovoliti vsaki zavezniški državi, da sme imeti v zaščito svojih interesov samo po eno bojno lačijo v Carigradu, toda za tisto mora dobiti posebno dovoljenje od Angorske vlade. To se pravi Turki hočejo imeti vrhovno oblast v Dardanelih in Carigradu.

Vsa evropejska javnost z napestojto pričakuje, kaj porečejo zavez-niki na te nove zahteve turških nacionalistov. Franciji ni mnogo mar, kaj počnejo Turki. Italiji tudi ne, ker se celo sama postrani gleda Grško in Balkance. Anglija je pa prezaposljena doma, ker je na pragu ljudskih volitev. Vse to je, kakor nalašč za od zmage pijane Turke, ki ošabno prihajajo na dan vsak dan z novimi zahtevami.

Danes je sklicana posebna konfe-rencia vseh zavezniških pomorskih in kontinentalnih poveljnikov v Carigradu na takofšno razmotrivanje o napeti situaciji, ki je zavladala na novo te dni v Carigradu in po vsem bližnjem vshodu. Cela zadeva je tako resna in važna, da zna iz nje nastati vsak trenutek vojni ples med zavezniki in Turki.

Sicer so se pa zavezniki pri zad-njih pogajanjih s Turki izkazali kot pravcete tutke. Čemu so šli zavez-niki dovoliti krvoločnemu Turku povrat v vshodno Tracijo? Ali nima Evropa s Turki že dovolj britkih izkušenj? Samo, ko bi ne pretila turška nevarnost slovanskemu Bal-kanu, pa bi prav iz srca privoščili zaveznikom, da bi jih Turki še po-vrhlu naklestili za njih nesramno pu-stolovstvo!

IZ JUGOSLAVIJE.

Narodna cerkev, po zgledu češke naročne cerkve, se polagoma snuje tudi v Jugoslaviji. Zaenkrat se je ustanovila ena župnija v Zagrebu z več tisoči odpadnikov. Ko se je apostolski nuncij mudil v Zagrebu, so bili možje tako predrzni ali naivni, da so šli k njemu ga prosit, da bi podpiral njih stremljenje. Ko jim je pa brez rokavic povedal, da takega stremljenja ne more podpirati, ampak da hoče porabiti vso svojo moč, da je v kali zatre, so mu lažireformatorji zapretili z najostrejšim bojem.

Zastrupiti se je mislila ljubljanska kuharica Radoslava Deželak. S samomorilnim namenom je pila li-zol. V dvomljivem stanju so jo pripeljali v bolnišnico. Vzrok najbrž je kaka nesrečna ljubezen, drugače ženska itak nima "poguma" poseči po samomorilnem sredstvu.

Belgrad — največje rusko mesto izven Rusije. Tako pravi belgrajska mestna uprava. V samem Belgradu je namreč 4980 ruskih družin z dvana-jst tisoč člani.

Kaj vse ljubezen stri. V rusko begunko Lidijo sta se zagledala dva: Rus Benjamin Mihajlovič in ptujski zdravnik, Dr. Scheuchenha-uer, ki jo je v boleznii zóravil. Gro-fica se je doktorju na ta način hvalečno skazala, da mu je naklonila svojo ljubezen in to Mihajloviču pokazala. To je pa njega tako raztogo-tilo, da je lani na Silvestrov večer v zasedi počakal zdravnika in ga z železno cevjo tako s silo udaril po glavi, da je bil na mestu mrtev. Sodišče je Mihajloviča obsodilo na štiri leta ječe.

Umrl je Mr. Ivan Tušar, rudniški kontrolor v Idriji, veren mož, ki je zlasti veliko in nesebično delal na dobrodelnem polju. Zbral in objavil je tudi važne doneske k zgodovini idrijskega rudnika.

DENARNE POŠILJATVE.

Vsem pošiljateljem denarja naznanjamo, da pošiljamo denar v Jugoslavijo v kronah in dinarjih, kakor tudi v ameriškkih dolarjih. Denar se dostavlja na najbližnjo domačo pošto prejemnika in sicer to izvršuje "LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI" s katero smo v zvezi. Kadar pošljete nam denar, vedno označite na navodilni listini, kako želite, da se denar odpošlje v kronah ali ameriškkih dolarjih.

Včerajšnje cene so bile:

Jugoslovanskim kronam:		Italijanskim liram:	
500 — kron	\$ 2.40	50 lir	\$ 2.50
1,000 — kron	\$ 4.50	100 lir	\$ 5.30
5,000 — kron	\$ 22.00	500 lir	\$ 25.00
10,000 — kron	\$ 43.00	1000 lir	\$ 50.00

Za pošiljatve v ameriškkih dolarjih smo dobili posebne cene in računamo sedaj: Od \$1.00 do \$25.00 računamo 40c. Od \$25.00 do \$50.00 računamo 75c. Od \$50.00 do \$75.00 računamo \$1.00. Od \$75.00 do \$100.00 računamo \$1.50. Za vsa nadaljna nakazila računamo po 1c in pol od vsakega dolarja.

Denar pošiljamo tudi potom kabla ali brzjojava. Za vsa nadaljna navodila pišite na:

BANČNI ODDELEK "EDINOST"
1849 West 22nd Street Chicago, Ill.

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.
Izhaja trikrat na teden.

Edinost Publishing Company.

1849 W. 22nd Street,

Chicago, Ill.

Telephone: Canal 0098.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Three Times a Week by

EDINOST PUBLISHING CO., 1849 West 22nd Street, Chicago, Illinois.

Entered as second-class matter October 11, 1910, at the post office at Chicago, Ill. under the Act of March 3, 1879.

Bolševiki kličejo zdravnike.

Te dni smo čitali po listih, da je boljševiška vlada izdala posebno povabilo na zdravnike sveta, da bi prišli v Rusijo, kjer se vedno bolj in bolj širijo najrazličnejše bolezni in ljudstvo umira kar na milijone. Veliko večino teh nesrečnih žrtev raznih bolezni, bi se dalo rešiti, ko bi bilo zdravnikov, ki bi zdravili ljudi. Toda celo pokrajine nimajo niti po enega zdravnika.

Toda kje so pa zdravniki, katerih je imela Rusija preje dovolj? Saj je vendar Petrograjska medicinska fakulteta slovela če ne kot najboljša vendar kot jako dobra.

Rusiji manjka zdravnikov, zato ker so jih boljševiki nad 10 tisoč pomorili kot nevarne njih vladi, kot "buržoazce," kot privilegirani razredi.

Sedaj se to strašno maščuje nad nesrečnim narodom. Ko je bil Lenin bolan, poslal je v London in Berlin po najboljše zdravnike, da so njegova zdravila za nesrečno delavsko in kmetsko ljudstvo so pa neusmiljeno krali zdravnike in niso nič mislili, kaj bo z njim ko v bolni ni bilo čisto zdravnikov. Kaj jim mar delavstvo? Kaj jim mar revno ljudstvo? Ali ni to strašno? Ubogo ljudstvo!

In vendar se najdejo še tudi med slovenskim delavstvom nesrečni zaslepljenci, ki vrjamejo "Prosveti" in drugim slovenskim boljševikom, ki jim hvalijo boljševiško Rusijo, ne delavsko, ne proletarsko, ne kmetsko Rusijo, ker za to smo vsi, temveč boljševiško, to je čifutsko Rusijo, nesrečno vlado, ki drži v strašnih krempljih cel nesrečni narod, da se ne more niti ganiti.

Mladinski domovi.

Tukaj v Ameriki se mudi Rev. Dr. Srečko Zamjen, slovenski Salezijanec. Prišel je že lansko leto. Obšel je v veliki večini že vso Ameriko in obiskal vse slovenske naselbine in povsod nabiral milih darov za tako zvane "Mladinske domove, t. j. zavode, kjer se bode vzgajala odrasla mlada slovenska mladina.

Sinovi velikega mladinojuba Dr. Bosco so že pred leti začeli svoje uspešno delovanje na Rakovniku pri Ljubljani in veliko dobrega storili za slovensko mladino, zlasti za zanemarjeno slovensko mladino. Salezijanska poročila so sporočala o marsikakem krasnem vspehu. Zato je bil njihov prihod v Slovenijo velik blagoslov za deželo.

Vendar če je bilo pa njihovo delovanje pred vojsko tolike važnosti za našo mladino, zlasti po mestih, toliko večje važnosti je pa še le sedaj po vojski, ko smo zašli pod kruto vladno protiverskih slovenskih fanatikov, katerih glavni cilj delovanja je boj proti katoliški cerkvi in veri. Zato so se vrgli z vso besnostjo pred vsem na našo mladino in potom školstva skušajo zastrupiti mladino z protiverskim fanatizmom. Kakršna pa bo sokolska mladina, mladina brez vere, je jasno. Mladina brez morale — pohujšana. Zato ni danes plemenitejšega in važnejšega dela doma, kakor rešiti mladino pred temi Herodi.

Zato zasluži Rev. Dr. Srečko Zamjen, oziroma njegovo delo, radi katerega je prišel sem v Ameriko, največjo pohvalo in zasluži, da bi ga vsi ameriški Slovenci krepko podpirali in žrtvovali za ta namen, kolikor največ morejo. — Kakor je poročal so ga katoliški Slovenci po vseh naselbinah kar naljubnejše sprejemali in mu tudi krepko pomagali. Priporočamo ga še nadalje darežljivosti vsem ameriškim Slovincem.

UTISI IZ NEMČIJE.

(Nadaljevanje s I. strani.)

Katoličani. Ne ustvarjamo, vodenih strank, ostanimo mi katoliški centrom, protestanti naj si ustvarijo pa svojega in potem bo vsak na svoji njeni lahko neovirano oral z enakim pljugom in sejal isto seme."

Te formule najbrž Nemčija ne bo našla in v tem leži tragika njene zgodovine. Zgodovina hoče, da mora nemški narod sam trpeti za grehe, ki jih je delal stari, nasilni, brezsrčni režim. Sad, ki ga je stara Nemčija sadila, mora v novi dozoreti. Stari režim je sezidal na zunaj oklopa in v teh oklopih se ni bal nikogar, razun Boga. Stari režim je srca prežiral in častil samo železno pest.

Danes, ko je čez noč napačila nova doba, so padli okovi in Nemci se čutijo drug drugemu tuje, pest je zgubila železno rokavico in z njo je zginila tudi nemška edinstvo.

Zato pa doživljamo čuden pojav da ena največjih in najsijajnejših strank starega režima, centrom sredi neutrudljivega dela za ujedinjenje, sama tiho in brez hruma razpada.

Nemec boleha na prenasičeni preveč materijelni organizaciji. Upamo, da bo v dobrobit evropske prihodnosti, vsaj nemški katoličani našel svoje ravnotežje, da bo soprispeval za triumf katoliške misli in kulture.

STRAŠNA EKSPLOZIJA

V RUDNIKU.

Spangler, Pa. 8. nov. — Ni še pozabljena strašna nesreča, ki je zadelo rudarje v Argonaut rudniku v Jackson, Kalifornija, že je pred nami druga novica še o strašnejši katastrofi, ki je zadelo rudarje v pennsylvanijskem rudniku blizu Spangler, Pa. Vžgali so se plini in nastala je strašna eksplozija. Baje je zasutih od 93 do 125 rudarjev. Do

sedaj so spravili na dan 28 mrtvih trupel. Okoli rudnika vladajo grozni prizori. Žene premogarjev in njih deca pričakujejo svoje očete, da jim jih prinese iz pod skal mrtve na dan. Zopet velikanska nesreča na račun malomarnosti lastnikov, za varstvo delavstva. V tem rudniku je baje bilo zaposlenih več Slovincem, med njimi tudi več Slovincem. Ko dobimo podrobnosti, bomo o tem poročali kaj več.

IZ SLOVENSkih NASELBIN.

Rock Springs, Wyo. — Namenil sem se zopet poročati nekaj novic iz Rock Springs Wyo. Delavske razmere so v splošnem slabe. Po končani stavki delamo komaj polovica časa, to je tri dni v tednu in le malo kedaj štiri dni. In še takrat se le bolj malo zasluži, ker nam primanjkuje rudniških vozov. Vzrok počasnemu delu je baje kriva železničarska stavka, ki še tukaj ni končana. Zato ne dobijo kompanije dovolj železniških voz. Samo U. P. Co. je izzeta, ker ta dela skoro vsaki dan. Vse druge družbe pa delajo komaj polovica časa.

Ker smo pa imeli pet-mesečno stavko in po stavki tri-dnevo delo, se ni treba nam nič čuditi, in če med časom postane naše mošnje suhe, saj zato že skrbi jo premogarske družbe, da nas potem laglje ponižujejo, da bi se ne vzdignili previsoko za boljšim obostankom življenja. Tudi minula stavka ni celo tako izpadla, kakor bi bilo treba, gotovo je ostala stara plača, pa to je le prekratek čas; po navadi so lestvico podpisali za dve leti, sedaj pa to ni šlo nikakor, podpisali pa so jo samo za šest mesecev.

Ker sedaj bolj počasi delam in imam priložnost iti večkrat na železniško postajo, vidim vsaki dan kaj novega. Komaj prisopiha tovorni vlak naložen z baksami ali kištami s kalifornijskim grozdem, že naši trgovci kaj pridno sežejo po njem in ga hite dalje prodajati delavstvu, da mu preskrbe za suha grla in za dobro voljo v dolgih zimskih večerih, ki so že pred prazom.

Mesto Rock Springs, zelo napreduje. Zida se na vseh koncih in krajih tako, da bo to mesto postalo zelo lepo v Wyomingu. Sedaj se gradi nova hranilnica po imenu "North Side State Bank", in več takih imenitnih poslopij. Da pa tudi Slovenci ne zaostanejo pri gradnji hiš letos, je razvidno, ker si je najmanj ducat Slovincem postavilo svoje lastne domove. To se vidi, da se zavedajo, da je lastni dom najboljši. Posebno g. Paul Hribar si je postavil pravo grofovsko hišo z dvema nadstropji: 5 sob zgoraj in 3 sobe spodaj, potem klet in umivalna soba. Hiša je prve vrste, brez vsake sale.

29. oktobra je padel tukaj prvi sneg, ki je pobelil naše pelineve hribe, skalovje in doline, tako, da se sedaj lahko reče zima je prišla, ki bo dolga približno devet mesecev, ako ne daljša, to naj bo dovolj za enkrat.

S prijateljskim pozdravom
Frank Oblasnik.

North Chicago, Ill. — Dragi g. urednik: — Prosim vas za nekoliko prostora v našem preljubljenem listu "Edinosti". Ne bom začel z delom, kakor je to že navada, ampak pohvaliti moram naše cerkvene pevce, ki tako krasno zapojejo, da bi jih človek poslušal kar brez konca in kraja. Mnogokrat sem že čital v časopisih, kako velike cerkvene pevске zборе, da imajo in kako umetno da so izveščani. Seveda, kar se tiče velikosti števila, se res ne more meriti s katerim drugim, naš pevski zbor. Ali kar se tiče izveščanosti, se pa lahko poskusi, skoro bi rekel, z vsakim še tako velikim pevskim zborom.

Naš pevovodja, g. Leopold Kunst, je mož na svojem mestu, da se res trudi za napredek petja.

Naš dramatični klub nam je predstavljal igro, "Deseti brat," katero so vsi igralci prav izvrstno igrali. Posebno pa je postavil stari Krjavelj s svojo kozo. To vam je korenjak, posebno če tačas, ko je bil mlad, ko je vraga presekal.

Zadnje soboto 28. oktobra popoldne sem se ravno skozi okno ozrl, kar zagledam procesijo, kakor v starem kraju, ko smo šli včasih na Žalostno goro. Samo to je bil razloček, da so večinoma vsi nesli "sut kese" s sabo, kar pri procesiji nismo imeli. Kar spoznam, kakšna procesija je to. Bili so namreč naši igralci, ko so šli v Chicago igrati. Ubrali so jo kar peš na postajo. Seveda je bil tudi Krjavelj z njimi; samo svoje Lize ni imel pri sebi. Ne vem, ali jo je kje zapil, ima namreč precej suho gobo. O, joj, to je bilo v Chicagi smeha. Za počit, je bilo. Radoveden sem, če je res prišla Komarjeva Špela iz Jolietu v Chicago. Že v zadnjem pismu je pisala botri v domovino, da ne bo zmirom samica. (Je prišla, je! Op. ured.) Zdaj pa kar naenkrat tačga fanta viditi, kajti Krjavelj je še fant, ako ravno ima že precej sive laske. Meni se vse tako zdi, da se je Špela do ušes zaljubila v Krjavelja. Zdaj pa moram končati za danes.

H koncu še pozdravljam vse čitatelje naših prelepih listov; Edinosti, Ave Maria in Glasnika Presv. Srca Jezusovega. Vaš zvesti

Naročnik.

Pueblo, Colo. — V torek, okt. 24. nas je zopet klicala dolžnost, ter smo sledili lepemu čutu svojega srca, da smo skazali zadnjo čast odlični možu naše naselbine. Rajnki John Snedec je bil vsa leta marljiv faran pri cerkvi, skrben oče družini, vedno na krmilu družvenega gibanja. Bil je rodom Črnomalj, pri nas v Puebli blizu 30 let, koj med prvimi, ki je začel trgovino, kjer je res bil jako uspešen in je vedno ohranil ime, kot slovenski poštenjak. Ne pomnimo, da bi kedaj popred prihitalo toliko pogrebecev, ki so kazali v kaki tesni, prijateljski zvezi stojijo z njim in z njegovo družino.

Bil je od začetka član dr. sv. Jožefa, K. K. J. in sv. Trojice in zadnja leta tudi kat. Knights of Columbus.

Pri slovesni zadušnici so ginljivo zapeli iz Kluba. Preširen in tudi nagrobnice na pokopališču. Mr. John D. Butkovič naš zmožen govornik je povedal točno in obsežno nezlaslužni tek njegovega življenja. John Snedec s svojo enakopredvidno soprogo, Marijo roj. Mayer se je posebno odlikoval s tem, da je privoščil in poskrbel svojim otrokom višjo, najboljšo odgojo, kar jim bo koristilo več nego vsa druga zapuščina. Med njimi je sin, Dr. Josip Snedec, ki si je v kratkem času pridobil zaupanje in spoštovanje vsestransko v mestu.

no. Bil je od začetka član dr. sv. Jožefa, K. K. J. in sv. Trojice in zadnja leta tudi kat. Knights of Columbus.

Pri slovesni zadušnici so ginljivo zapeli iz Kluba. Preširen in tudi nagrobnice na pokopališču. Mr. John D. Butkovič naš zmožen govornik je povedal točno in obsežno nezlaslužni tek njegovega življenja. John Snedec s svojo enakopredvidno soprogo, Marijo roj. Mayer se je posebno odlikoval s tem, da je privoščil in poskrbel svojim otrokom višjo, najboljšo odgojo, kar jim bo koristilo več nego vsa druga zapuščina. Med njimi je sin, Dr. Josip Snedec, ki si je v kratkem času pridobil zaupanje in spoštovanje vsestransko v mestu.

St. Paul, Minn. — Tukaj so avtomobilske nesreče na dnevnem redu. Pred nedavnim sta bila dva slovenska otroka povožena. Stanka Blažič 8 let in Ana Komatar 12 let stara. Prvega so odpeljali v sv. Jožefa bolnišnico drugega pa zdravijo doma. Oba sta izven nevarnosti in sta na potu okrevanja.

Delavske razmere so tukaj še precej povoljne. Poseben Swift and Co. pa tudi Armour v St. Paulu vedno delavcem potrebujejo. Navadnim delavcem plačajo po 37 in pol centa na uro.

City and County Hospital Training school for nurses odpošlje na vse kraje več sto bookletov na teden dekletom, da se uče za nursinge, katero veselijo. Ako katero Slovenko "tesli se učiti za nursingo, mi naj pošlje svoj naslov, da ji pošljem omenjeni booklet, kjer so vsa podrobna navodila in pojasnila. Dosedaj se učijo za nursinge 4 Slovenke, dve v bolnišnici sv. Jožefa in dve v mestni bolnišnici. Te bodo kmalu izučene in bomo imeli vsaj štiri slovenske nursinge v tukajšnih bolnišnicah.

Za nove podzemeljske zvonove sem nabral \$14.50. To svoto so darovali Mr. Martin Tomec, Škrilje 2, \$7.00 Mr. John Stravs, Givšice, \$2.00; Mr. Anton Simonič \$1.00; Mrs. Ana Clemenc Dobravnice, \$1.00; Mrs. Marija Pezdirtz, Gradac 50c.; Mr. John Blažič, \$1.00; Rev. Anton Ogulin, župnik pri sv. Neži St. Paul, \$2.00. Denar sem odposlal na svoje mesto.

Blagim darovalcem se pa še enkrat najlepše zahvaljujem.

Martin Marentič,
City Hospital, St. Paul, Minn.

Cleveland-Newburg, Ohio. — Cenjeno uredništvo: — Dovolite tudi meni malo prostora, saj se že tako nisem nič oglašil v tej letošnji sezoni. No, so se pa drugi in je ravno tako dobro. Imam veliko za poročat, samo to je križ, ker ne bom mogel tako izpeljati, kakor bi moglo biti, kar upam, da mi boste oprostili. V nedeljo 23. oktobra, skoraj ni bilo drugega pogovora, kot o koncertu dr. Lira in dr. Slovincija. Eden drugega smo izpraševali ali boš šel na koncert, ali več, kje je tista dvorana. Predno je bila 8. ura smo že bili tam in dvorana je bila nabita do zadnjega kotečka, spodaj in pod streho. In tudi zbora sta bila točno na mestu. Občinstvo je bilo tako nenavadno mirno med proizvajanjem pevskih točk, da bi si človek mislil, da ni na slovenski prireditvi. Priporočljivo je, da bi se zadržali v tako lepem redu na vsaki prireditvi, pa naj si bo igra ali koncert. Potem bi lahko rekli, da je vredno plačati višjo vstopnino. Pa tudi ljudje bi se bolj zanimali za enake prireditve.

Kako pa naj človeka veseli priti na prireditvi, ko se dobijo ljudje, mesto, da bi poslušali, kar se proizvaja, pa se pridejo v dvorano pogovarjati o svojih privatnih zadevah. To napravi na ostale, ki pridejo poslušati v dvorano igro ali kar je že mučen vtis, da postane nervozen, da bi najraje šel iz dvorane. Zato bi apeliral na vse rojake, da naj se vedno zadržijo na prireditvi mirno in kakor pač prireditve zahteva.

Posebno stariši bi morali imeti skrb na svoje otroke in jih učiti take discipline, ker to jim bo koristilo, da si bodo zapomnili lepo ubrano petje in lepe slovenske besede.

Na splošno moram častitati dr. Liri

za njih desetletno marljivo delovanje na polju naše kulture, ter želim, da bi dočakali še več desetletij s takim, oziroma še z večjim vspehom kot dosedaj. Enako želim tudi Sloveniji, ker tudi to društvo izvrstno vrši svojo nalogo.

Zadnji koncert je bil v splošno zadovoljstvo občinstva. Kakor sem slišal in tudi že čital, da bomo imeli tudi tukaj en koncert, katerega priredi dr. Zvon. Na koncertih dr. Zvon smo bili že večkrat in še vedno so nas razveselili s svojim bogatim programom. Tako trdno pričakujemo, da bodo tudi letos dne 12. nov. tega leta.

Podpirajmo slovensko petje in dramatiko, kjer ta nas spodbuja k ljubezni do svojega naroda in vzbuja nam spomine na naše nepozabno lepo slovensko grudo. — Pozdrav!

Newburžan.

Iz pota. — Iz Kansas Citya sem dospel dne 25. oktobra v Frontenac, kjer sem se zglasil pri Mr. Martinu Chanzelu našemu marljivemu zastopniku. Pri Mr. Chanzelu sem bil pristrčno ljubeznivo sprejet, kakor tudi izborni postrežen, zakar sem dolžan najlepše zahvale.

Tukajšni Slovenci so zaposleni skoro vsi po premogorovih, kateri obratujejo le po 4 dni na teden. Tukaj imajo premoгаа vse polno po železniških progah, po velikih mestih, kakor je Chicago, New York ga pa primanjkuje. Tako delajo z največjo in delavstvom delavski izkoriščevalci.

Slovenci so po tukajšnih lokalih bolj raztrešeni, vsled tega vzame precej časa pri obiskovanju tukajšnih rojakov. Vendar obiskal sem skoro vse do zadnjega in izvrstno napravil. Lepo število novih naročnikov na Edinost, daje jamstvo, da bo prav lahko, če se le doseže tak uspeh v vsaki naselbini po zapadu, začeti z dnevnikom v kratkem času.

Ne smem pozabiti omeniti naših lepih Koledarjev. Vse sem prodal in zmanjkalo mi jih je. Ko bi jih imel več, bi jih še veliko prodal. Koledarji so zelo zanimivi letošnje leto in rojaki jih ljubijo.

Ob koncu še enkrat najlepše pozdravljam vse frontenaške Slovence, zlasti pa družino Chanzelovo za izbornu postrežbo in gostoljubnost.

Leo Mladich, pot. zastopnik.

Gowanda, N. Y. — Naznanjam vam, da sem prejel že tudi drugo pošiljatev vaših krasnih letošnjih Koledarjev. Dospeli so v lepem redu. Ako grede tako izvrstno izpod rok letošnji Koledarji po drugih naselbinah, kakor tukaj v Gowandi, potem jih zna vam še zmanjkati letos. Zares je krasna knjiga z nenavadno lepo vsebino. Vredna je, da jo vsakdo kupi in čita, saj ne stane več, kakor samo 50 centov.

Da, g. urednik letošnjega Koledarja "Ave Maria" je pokazal izvrstno svojo zmožnost, kakor tudi vsi vrli dopisniki in sodrujniki. Koledar je tako okusno urejen, da se vsakem že na pogled priljubi. Ameriški Slovenci smo hvaležni uredniku "Ave Maria" za njegov trud, kakor tudi vsem sodrujnikom pri Koledarju. Mi vemo, da ne gre z majhnim trudom. Zato pa Bog plačaj vaše dobro delo v Ameriki!

Poročili sta se tukaj v cerkvi sv. Jožefa, Mr. Martin Bevc z Miss Ančko Žičkar in Mr. Jože Furlan s Miss Terezijo Liker. Novoporočencem želimo obilo sreče in božjega blagoslova v novem zakonskem stanu!

Pa še nekaj. Tudi gospa Štoklja prav pridno hodi obiskovati našo naselbino. Prav dopade se ji naša naselbina in vsled tega se večkrat ustavi med našimi rojaki in tuintam posuži kateri družini kak spominček. V zadnjih časih je obiskala sledeče družine: pri družini Alojzij Selan se je ustavila, in jim za spomin pustila krepkega sinčka, kateremu so dali ime Tonček. Od tam je šla k dobroznani družini Alojzij Derhaj, ter jim pustila v spomin čvrsto punčko. Enako pri družini Alojzij Korbar, tudi tam je pustila v dar čvrsto punčko. Tež zadnji družini Korbarjevi je Mrs. Štoklja gotovo ustregla, ker jim je prinesla punčko, ker tam imajo že štiri fante in so si gotovo brezdomno zaželeli hčerke. No, sedaj so jo dobili. Vsem tem družinam, ki so prejele nedane darove od Mrs. Štoklje pristrčno čestitam!

Z delom gre nekako postarem tiru v Gowandi.

Pozdrav vsem čitateljem!

Valentin Dolinar.

ZA BOŽIČNE PRAZNIKE

je prav gotovo, da se boste spomnili na svoje domače v stari domovini. Slaba letina in slabe razmere doma potiska v stiske naše čomache v domovini. Marsikatter izmed čitateljev bo poslal svojim domačim domov, kak dar. Vse te opozarjam, da naj se pri pošiljanju denarja spomnijo na naše podjetje, na BANČNI ODDELEK "EDINOSTI", ki pošilja denar v staro domovino PO NAJNIŽJIH DNEVNIH CENAH IN NUDI POŠILJATELJEM NAJTOČNEJŠO POSTREŽBO.

Pošiljateljem se najtopleje priporoča:

BANČNI ODDELEK EDINOSTI

1849 W. 22nd Street

Chicago, Ill.

Na straži.

Stožarjeva naloga je paziti na vsak najlahnejši pokret sovražnika in poročati o tem zadaj v postojankah pripravljene četam, da jih sovražnik ne preseneti s svojim napadom. Take straže so tako v krvavi, kakor v nekrvavi vojni potrebne. Da, če se stvar vzame z idealnega stališča, so še bolj potrebne v nekrvavi, kot v krvavi vojni. Kajti v nekrvavi vojni gre mnogokrat za živje dobrote, ko v krvavi. V nekrvavi vojni gre za ideje. Ideje so pa velesila, ki jih niti kanonske kroglice največjega kalibra ne ubijejo. Zato ima Jules Payot prav, ko pravi na nekem mestu, da je hudič pripravljen za eno samo idejo, seveda prevratno, dati lumparije enega celega stoletja, ker ve, da mu jih bo ona rodila za par stoletij.

Naš stražar, ki smo ga že parkrat poslali na poizvedovanje, da nam poroča o sovražnem gibanju, se je dobro izkazal. Malenkosti so bile in vendar ne malenkosti, ki nam jih je poročal. Hudič je namreč največji diplomat sveta. Nekaj te prefrigantnosti so se navzeli tudi njegovi učenci. Na odprtem polju se nas boje napasti, zato pa po krtovo tem vstrajnejše rujejo in kopljejo rove proti našim postojankam. Stražarjeva naloga je, skrbno prisluškovati njih temnim nakanam in nas obveščati, da pravočasno in na pravem mestu globoko zasadiamo rovnico in te temo ljubeče krte dvignemo iz njih rovov k luči, ki jo sovražijo, kakor njih praočje, vladar teme. Zadnje čase nam je naš stražar zopet sporočil nekaj zanimivih podrobnosti, h katerim ne moremo in ne smemo molčati, temveč smo prisiljeni prijeti ne za rovnico, ampak za kramp.

1. Tam iz Pennsylvanije je pred nekaj meseci prilezla neka nagnusna glista sem v našo bližino, ki bi jo morebiti kak strokovnjak na tem polju krstil s campanula nova. Mi Kranjci jo poznamo pod imenom Zvonko Novak. Kdo je ta Zvonko Novak, mi menda ni treba praviti. Cela slovenska Amerika ga pozna, kot slab denar. Kaj je? Danes je urednik "Glasu Svobode," časopisa, s katerim bi ta spođnji niti pekla ne hotel zakuriti, boječ se, da bi ga preveč ne zasmradil. A prosim, preberite še enkrat, kar sem rekel! Danes, ko to pišem, je Zvonko urednik tega lista. Bo li še tudi jutri ali pojutrišnjem, ko vi to številko v roke dobite, vam ne morem garantirati. Kajti, če kdo, on "bita" desetega brata, ki se skrivnostno pojavlja danes tukaj jutri tam, da zopet zgine kakor kafa. Naš ameriški Ahasver je, večni jud, ki bega iz kraja v kraj, iz uredništva v uredništvo in zopet da capo, zopet od začetka, brez miru in brez pokoja. Menda zato, ker je zgrešil svoj poklic. Ko mu je v starem kraju študentovski boben zapel, tam ni bilo več rokovanj, h katerim so se prejšnje čase falirani študentje zatekali, zato je šel v svet.

Dvomim, če je bil kak cigan naše grude, Hudorovič ali Brajdič, že tolikokrat krščen, kakor je že on spremenil svoje "prepričanje." Še luna s svojimi spremeni ne more z njim konkurirati. Kdor mu napolni želodec, za tega ima glavo in srce. Seveda samo toliko časa, dokler mu daje kruha. Ko ima zadnji njegov grizljaj še v uših, že lopí po njem. A pri tem ima še tisto cigansko nesramnost, da ga bo drugič, kedar stoji pred alternativno ali krasti ali prositi, kar se njemu pri njegovem begunstvu pogosto zgodi, zopet prišel prositi, naj mu potolaži kruleci želodec. Kajpada mu je tako žal, kar je storil, kakor psu, ki je klobaso ukradel. Seve pripravljen bodi, če si mu v svoji dobrosrčnosti dal dolar, da te bo v prvem listu, v čegar uredništvo se bo zatekel, napadel, ker mu nisi dal dveh.

Včeraj ti je še navdušeno govoril zadnje slovo vernemu rojaku in sklenil: Le križ nam sveti govori, da zopet vidmo se nad zvezdami. Jutri ti bo ob krematoriju, sežigališču, pel hvalo obsedenemu brezver-

cu, blagoslovljal njegov prah in tolažil ostale, da bo iz vsakega praška pognal težek klas še klenejših in strupenejših "šturmarjev" Boga in vere. Včeraj je krščanskim materam tako genljivo govoril na srce, da si je ena ali druga mislila: O, ko bi naš Father tako znal, vse drugače bi bilo v naši župniji. Danes zalaga Kondatovo Mino, to "najdičnejšo" damo mej slovenskim ženstvom v Ameriki, z najgršim blatom in gnojnicom, ki ju ona, v "hvaležen" spomin svojemu rajnemu, bruha na vse, kar je količkaj poštemu kristjanu sveto. Včeraj je še tam v našem Rimu klečal pred katoliškim župnikom in ga pri vseh svetnikih, in kar je še svetega, prosil in rotil, naj ima usmiljenje ž njim, da bo vse povrnil, vse popravil, kar ni bilo prav in si prizadeval postati vsaj stoprocentni katoličan, v mišljenju in življenju. Danes mu je s cesarjem Kaligulom žal, da nimajo, ne samo vsi Rimljani, ampak vsi kristjani, zlasti pa vsi "farji," samo ene glave, ki bi se dala z enim mogočnim mahljajem odsekati.

Kako je včeraj v uredništvu Ave Marije še pobožno zavijal oči, kakor bi se ga lotevala verska blaznost. Striček je bil v nevarnosti, da ga spodrine iz otroških src. Saj jim je znal tako srčkano govoriti, kako so srečni, da hodijo v katoliške šole, kjer jih dobre sestrice tako materni-ko negujejo in vzgojujejo. Opo-minjal jih je k hvaležnosti in spodbujal, naj dobrega Jezuščka prosijo zanje. Kaj pa danes piše? Hudiča ne bode tako križ, kakor Novaka katoliške šole. Večjega "zastupljevalca" nedolžne mladine ne pozna, kot so redovne sestric, ki vodijo župnijske šole. Pa tudi kot apostol svobodomiselstva se zna v jagnjstvo ko-žo obleči, kadar mu bolje kaže. S kakim svetim ogorčenjem je pred kratkim poročal o zverinskem zločinu Raymond Eugen Wilsona, ki je odpeljal dvanajstletno deklico, jo oskrnil in pustil, v gozdu, kjer bi bila kmalu lakote konec vzela. Pri tem ogorčenem razkoračenju naš zverinskim činom je pa revež čisto zopobil, da je njegov list ne samo ljudska, ali srednja, ampak visoka šola takih in podobnih lumparij. Če hoče, mu bom jaz s polnim imenom navedel oskrunjevalca malih deklic, katerega "lajbžurnal" najljubši list je "Glas Svobode."

Tak dičen komedijant je naš Zvonko Novak. Škoda, da Barnum-Bailey ne ve za to kapaciteto. Brez dvoma bi pri njem polagoma avanziral za prvega klovna in tako dobil priliko, še dalje po svetu cigantiti, kakor zdaj. Mi ne moremo drugega, kakor da Minki častitamo, ker je dobila v njem tako velemoč. Le trdo ga naj naveže nase, da ga zopet ne premagajo njegovi ciganski instinkti.

Sicer pa naj Zvonko ne misli, kako se nam katoličanom hlače tresajo pred njim, in njegovim listom, ker smo mu posvetili toliko pozornosti za dvajsetletnico, seveda ne njegovo, ampak lista, h kateremu se je zadnje mesece priklatil. On ne bo v nobeni službi obhajal niti petletnice, če še tisoč let živi. Svoje boje-vite resolucije v jubilejni številki, bi bil čisto lahko dal v širok črn okvir, spodaj pa napisal: Requiescant in pice. Kake slovenske propalce gori po montanskih rovih in westvirgi-nijskih šumah, so mu pijano zahreš-čale: Živijo! ko so jih na svojih pivskih večerih brali. Vsak pošten človek je pa, če je slučajno naletel nanje, pomilovalno vzdihnil: Revčki! Kakor bi se nagnusni červček vprl ob skalno in se koračil, da prej ne odjenja, dokler je ne prevrne. Za take megalomane je posebna soba v Kan-ka-kee.

Ker Zvonko piše, da je slušatelj večerne pravne šole, bi skleпали, da misli postati "lojer." Naj le še na-prej ostane "lajer," kakor je bil do-se, sedaj, v besedi in življenju. Amerika ni Balkan. Tam so take propal-ce razlagavci in zaščitniki postave,

mesto, da bi po ječah delali pokoro. Pa še nekaj! Našega cenzorja pri pošti, ali kje je že, javno vprašamo, ali ve, kako svinjarijo naš večerni slušatelj prava pod naslovom: Izvor življenja in pseudonimom A. Z. Petronij iz svojih umazanih hlevov izkida v slovensko Ameriko? Če ve, je njegova dolžnost, da kompetentno oblast opozori na tega lojer-skega kandidata, ki ne pozna najpri-mitivnejših nra-vnih postav dostojnosti, za katere ni potreba nobene pravne šole. Takemu javnemu svinjarju mora vlada svoj pravni kodeks iztrgati iz rok in ga po vrhu še disinficirati.

Če bi pred Zvonkoto še pljunil, bi bila čast že prevelika.

(Dalje.)

RAZNO.

Davek na tujce

je vpeljala Turingija. Amerikanec, ki se mudi v deželi čez tri dni mora plačati \$2.00 do \$4.00, za en mesec \$4.00 do \$10.00, za pol leta, \$20.00 do \$30.00, za delj kot pol leta, \$30.00 do \$50.00. Temu sorazmerno tudi drugi. Da Jugoslavija še ni prišla do tega. Njene naravne krasote, na katerih je tako bogata, bi ji veliko nes-le.

Umrli

je bivši zunanji minister Avstro-Ogrske Burian, pod katerim je šel cvet nekdanjih avstro-ogrskih narodov v mesnico svetovne vojne. Kolikor nam je znano iz vojnih časov, on ni bil ravno mož na svojem mestu. Sicer je pa takrat meč imel glavno besedo, ne ministri. Zato so ga pa postavili na to mesto, da so se generali lahko igrali z njim.

Mir v Rimu.

General Cadorna, ki je bil prvi poveljnik italijanske armade v svetovni vojski in njegov štabni chef Porro sta bila od fašistovske vlade odlikovana s zaslužnim križcem. (Prijeti bi ga jima morali na hrbet). Drugače je v Rimu mir. Kralj se je povrnil na svoj lovski grad.

135 ruskih beguncev utonilo.

Iz Tokio se poroča, da je utonilo 135 ruskih beguncev, ki so na dveh ladajah bežali iz Vladivostoka pred boljševiki. Rešeni sta bili le dve osebi. Kje sta se ladji ponesrečili, poročilo ne pove.

Portugalski kabinet odstopil.

Iz Lissabona se poroča, da je odstopilo sedanje ministrstvo.

Na Ogrskem mora biti prijetno.

Na perutninskem trgu v Budapešti je policija prijela neko žensko, ki je poskušala prodati svoje šestmesece staro dete za ceno ene gosi.

Poštni urad v Dublinu požgan.

Takoj, ko je nastopila noč, so pričeli streljati po celem Dublinu na nacionalistične vojake. Vsled tega so bili razposlani močni vojaški oddelki, da bi zabranili kakšen napad. Oboroženi nasprotniki so premaga-

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Naročnikom v vseh nasebinah v državah Illinois, Kansas, Colorado, Wyoming in Montana naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš potovalni zastopnik

Mr. LEO MLADICH

kateri je pooblaščen pobirati naročnino za "Ave Maria," "Edinost" in "Glasnik Presvetega Srca Jezusovega", kakor tudi za oglase, tiskovine in sploh vse kar je v zvezi z našimi listi in našo tiskarno. Vse naše dobrotnike in naše naročnike in marljive zastopnike prosimo, da mu gredo pri razširjevanju katoliškega tiska na roko in mu pomagajo, da se bo zanesel v vsako slovensko hišo katoliški list.

Vsem, ki mu bodo pomagali pri razširjevanju katoliškega tiska, smo že vnaprej prisrčno hvaležni.

Upravništvo in Uredništvo "Edinosti," "Ave Maria" in "Glasnika

li vojake, ki so stražili poštni urad na Rotunda Rink in zaplenili \$12,000 in zažgali poslopje, ki je zgorelo do tal.

Eaton de Valera se je kot predsednik "Dail-a" izjavil, da so vesti o kakih mirovnihi pogajanjih med njegovimi pristaši in irsko vlado izmišljene. — Kdaj bo prišel za to izmučeno deželo dan miru in svobode? —

Nekaj posebnega.

Šolski in mestni svetovalci, ognjegasci in policisti ter tisoče meščanov so v Scranton, Pa. zaplenili štiri vagone premoga za šole in cerkve. To se je zgodilo v Olifant, Pa. — Naši socijalisti bi ga rajše vrgli v jezero. —

Zatvornice na Yseri.

Še enkrat je stopil slavni Karl Cogghe na površje. Bil je pred vojsko vodja zatvornic na Yseri. Ko so zmagovalni Nemci podili pred seboj Francoze in Belgijce, prišli so na flandrijske nižine, ki leže nižje kakor Ysera, šo se na enkrat znašli v vodi. Karl Cogghe je odprl vse zatvornice in poplaval nižje ležeča ozemlja in s tem preprečil Nemcem nadaljno prodiranje ter rešil francosko in belgijsko vojsko popolnega poraza. Sedaj je umrl. Francosko in belgijsko časopisje mu vije vence slave na grob, nemško časopisje pa tudi po njegovi smrti ne more pozabiti svojih tevtonskih navad.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS.

Dva Madžara sta se prepirala, komu se mora dati prednost, solncu ali luni.

Koloman pravi: "Po mojem mnenju na vsak način solncu, ker daje veliko več svetlobe in toplote."

Bela ugovarja: "Kar se tega tiče, imaš sicer prav, toda luna, ki jo imajo za tako prismojeno, je v resnici mnogo bolj pametna, kot solnce."

"Kako to?"

"To je vendar čisto jasno. Luna sveti ponoči, ko jo rabimo, solnce po dnevi, ko je že itak zadosti svitlo."

* * *

Berač: "Strašno so ljudje trdosrčni postali."

Tovariš: "V resnici. Tri noge in pet rok bi moralo človeku manjkati, predno kak "indijanec" pade."

* * *

Gospodinja dijaku: "Na stopnjicah sem danes zjutraj našla en dolar. Najbrže ste ga vi Mr. Joe zgubili, ker ste sinoči zadnji prišli domov."

Joe: "Žalibog, da ne, ker če bi bil jaz sinoči še kak dolar imel, bi me morebiti še zdaj ne bilo doma."

SLUŽBO DOBI poštena slovenka za hišno delo, dobra plača in lahko delo. Katero veseli naj se zglati pri

Mrs. SARAH ZEVIN,
1510 So. Hamlin Avenue.

BOŽIČ SE BLIŽA.

Kakor druga leta bodete gotovo tudi letos poslali svojem primerno denarno darilo za božič.

Naša banka pošilja denar v stari kraj hitro, zanesljivo in po nizki ceni. Poleg tega je letos storila še posebne odredbe, da bodo njene božične denarne pošiljatve točno dostavljene.

Prejemniki dobe denar na svoji domači pošti brez vsakega odbitka.

Ako pa ste namenjeni potovati za božič v stari kraj, tedaj se poslužite naše banke, ako hočete biti točno postreženi.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na

SLOVENSKO BANKO

ZAKRAJSEK & CESAREK
70 — 9th Ave., New York, N. Y

SRŠENI.

Tetka Prosveta piše: "Kjer gre za privatne interese, tam je nayskrižje." Očka Zavertnik je ta stavek zapisal iz lastne izkušnje. Tudi pri koritu Jednote se je šlo že za privatne interese in takrat so govorili razni ljudje, da je prišlo do velikega navskrižja. Baje so nosili eni tudi krvave nosove, ako se sme verjeti raznim govoricam o tistih kritičnih trenutkih . . .

Nadalje sem videl v Prosveti stavek: "Kako se zapravlja denar?" Pregledal sem nato vse strani lista, pa zastoj očka Zavertnik ni pojasnil svojim bravcem pravilno, kako se v resnici poneumnem zapravlja denar. Zato jaz odgovarjam na to vprašanje. Nihče na svetu ne troši svojega trdo zasluženega denarja bolj neumno, kakor članstvo vaše Jednote, ki redi okoli jednotinega korita take trote, kot so Prokletini mazači na Lawndale. Z dnevnikom, katerega edini in glavni namen je izruvati slovenskim priselencem iz src versko prepričanje, napravljajo ti mazači po več tisoč izgube letno. Torej more kdo reči, da kdo na svetu bolj neumno troši svoj denar, kot članstvo narodne Jednote? Očka Zavertnik, ali morete reči, da ne govorimo resnice???

Jaz pa s tem ne rečem, da članstvo narodne Jednote ne sme trošiti poneumnem svojega denarja. O ne, saj ga sami zaslužite nekateri na lahek, a drugi zopet na težji način. Samo to vam pa moram povedati, da se vašemu nespametnemu ravnanju vsak količkaj pameten človek smeje. Pri nas so take ljudi, ki niso znali pametno gospodariti imeli za navadne "pepčke" ali bolj natančno povedano za bedake. Prisegel bi lahko, da za nekaj takega vas imajo tudi rdeči koritarji na Lawndale.

V newyorškem trobilu, ki ga urejuje mož "kremenitega" značaja, katerega eni imenujejo za Terčka, drugi za Pe-Terčka in drugi zopet za Trčenega sem čital sledečo notico: "Zgodovina je dognala, da ni nikdar prišla iz ust Georga Washingtona niti najmanjša laž."

Da, pri Washingtonu je zgodovina to dognala. Žal, da pri Terčku tega ne bo. Če bo kdaj zgodovinar preiskaval njegovo življenje, ne bo pronašel drugega, kakor, da je Terček prav pridno kidal v življenju iz atavovega dvorišča . . . Povrh tega bo moral, kakor mora to priznati vsak tudi danes, da kolikokrat je Pe-Terček odprl svoja usta, tolikokrat je mož povedal debelo "čisto resnico."

Ali si že naročil Koledar "Ave Maria?" Ako ne stori to takoj!

NAROČNIKI POZOR!

Poglejte številko poleg Vašega naslova, ta znači do kedaj je plačan list. Prva številka pomeni mesec, druga leto. Ako je poleg Vašega naslova 11-22. To pomeni, da je Vam novembra meseca potekla naročnina. Ker so pri izdajanju lista vedno veliki stroški prosimo vse naročnike, da svojo naročnino pravočasno obnove, da se jim lista ne vstavi.

ZLASTI opozarjamo vse tiste, ki so naročili Edinost svojim domačim v staro domovino. Nogom je potekla naročnina. Vs . . . prosimo, da obnove naročnino, ker pošiljatveni stroški za v stari kraj so veliki. Mi neradi ustavimo list Vašim domačim, toda pošiljatveni stroški nas silijo v to, da bomo morali v bodoče to storiti, ako se ne bo naročnino ponovilo v doglednem času.

KADAR se preselite, sporočite nam takoj svoj novi naslov. Poleg tega pa nam pošljite zraven tudi stari naslov, ker s tem nam prihranite mnogo nepotrebnega dela pri iskanju Vašega imena.

Prosimo vpoštevatje to!

Upravništvo Edinosti.

ZADNJA PRAVDA.

ROMAN

Spisal češki J. S. Baar.
Poslovenil Vojteh Hybašek.

"Kdo se bo prekal s teboj? Si kakor sršen na vsakega, celo berači se že ogibajo naše hiše; samo te goldinarje kupičiš — vrag vzemi tako življenje!" je zakričal sicer potrpežljivi Martin in šel hitro k vratom.

"Le pojdi, le pojdi k Dodlički, ki ti je všeč! Njo hvali in se ji pritožuj čez svojo pošteno ženo," je še klicala zbadljivo za njim. Pa Martin jo ni več slišal; pljunil je bil pred pragom, natihem je zaklel in počasi je stopal v hlev k živini.

"Kakšne vesti pa nam sporoča Manca?" mu je v tem zaklical Adam čez ograjo. Martin se je ustrašil. Gotovo je bilo nekaj hudega; zdražbo dela njegova žena. — Noben Adamovih ji ne reče žal besedice in ona vedno in vedno ruje proti njim. Sklonil je glavo, kakor bi čakal udarca, in ni mogel bratu niti pogledati v oči.

"Pravi, da letos ne boste postavili oltarja," je nadaljeval Adam mirno.

"Da ne bomo? In kdo je to rekel?"

"Tvoja žena nam je tako sporočila po svoji materi; da ste ga lansko leto vi postavili, in letos da je vrsta na nas."

Porazilov rod v Klenči je bil spoštovan rod. Od nekaj so imeli njegovi člani gotove predprave in svoboščine. Še takrat, ko Klenči ni bil trg in ni imel svoje občinske hiše, je bilo pri Porazilovih županstvo. Imeli so občinskega bika in so zato uživali užitek travnika. Vsaj enkrat je bil vsak Porazil župan in v svetu je bil vedno. V cerkvi so imeli svojo klop, o Telovem so nosili nebo, postavili pri hiši oltar in procesija z Najsvetejšim se je ustavila pri njih. "Teh pravic vama ne morem razdeliti," je rekel oče, ko jima je delil svoje premoženje. — "te prehajajo na prvorojenega in ta je Martin. Spoštuj jih in živi tako, da jih boš vreden." Kakor da ga še vedno sliši, tako se je spominjal Martin v tem trenutku na vse to; pa je pravkar slišal, kaj je naredila njegova nerazodna žena.

"Midva z Dodlo ga rada postaviva," je nadaljeval Adam, ko je Martin stal in molčal kot štor, "samo posoditi nama moraš, kar treba: mizo, križ, podobne in svečnike. Sveče bom kupil že sam."

"Presneta mrha — Bog mi grehe odpusti," je komaj našel Martin besedo, "prav nič je ni sram. Dolgo sem molčal in trpel, toda sedaj imam dovolj!" Obrnil se je nazaj proti hiši.

"Martin," ga je zadržal Adam s prosečim glasom, "počakaj, dogovoriva se zlepa, nikar ne misli, da te ščuvam na Manco, očnehaj radi svetega miru, saj ne bomo imeli s tem posebnega dela; rož imamo pola vrt, iz gozda pripeljem voz brez in Dodlička opere prte. Z lahkoto bo šlo, kakor pravimo, samo tiste stvari po očetu mi izroči."

"Nikdar! Kjer je oltar vedno stal, tam bo stal! Bomo videli."

"Potem pa bova iz srca rada pomagala," je še klical Adam. Toda Martin je že korakal kot teman oblak po dvorišču domov in Mancu je najbrž povedal par gorkih. Bila je kakor maslo, sam med je je bil, Dodličko je lepo prosila, naj ji pomaga pri oltarju, ker je za take reči bolj spretnih rok, in Dodlička je do noči pletla vence, oropala vrtec, likala prtove in vezala pentlje na sveče. Martin in Adam sta pa šla v sredo zjutraj v gozd po mlaje popoldne v Goro po pesek in o Telovem so si že navsezgodaj dali opraviti okrog oltarja. Ves trg je ta dan dišal po kolmežu, s katerim je bil vsak gospodar na debelo postlal cesto pred svojo hišo. Mlade, vitke breze so zasadili v zemljo, možnarje in brizgalno so

Mi naznanjamo

da smo prejeli v svojo bogato zalogo najboljše različne izbire jesenskih in zimskih oblek z dvojnimi hlačami, ter tudi najboljše površne jesenske in zimске suknje, ki se jih je kdaj nosilo v tem mestu.

SUKNJE ZA MOŽE IN FANTE, POVRŠNE SUKNJE ZA MOŽE IN FANTE IN NAJBOLJŠE "GABARDINES" ZA FANTE IN MOŽE IN RAZNOVRSTNE OBLEKE NA IZBERO Z DVOJNIMI HLAČAMI ZA MOŽE IN FANTE.

Prodajamo sedaj po posebni ceni: od \$25., \$30., \$35., \$40., in \$45.

MI VAS VABIMO, da pridete in si ogledate našo trgovino. Mi bomo vam radi volje razkazali našo trgovino in vse naše blago, ki ga prodajamo sedaj po teh posebno ugodnih cenah. Imamo obleke, suknje in vso opravo vsakovrstne velikosti.

Jelinek & Meyer

1800 to 1808 BLUE ISLAND AVE.

Corner 18th Street
Chicago, Ill.

izvlekli iz občinske hiše, stare zastave raznih cehov so obesili na ogromne drogove, stražnik je oblekel praznično obleko, na ročnik sablje si je obesil venček. Po slovesni maši je zadonel strel kakor iz topa, da so okna kar zašklepetala. Takoj nato so se zazibali v zvoniku zvonovi, bandera so zaplapolala pri cerkvenih vratih in za njimi je že prihajala vrsta otrok kakor nit iz klopčiča. Šola za šolo so šli, potrekovska in dražnjska, za njimi Nemci, šolarji iz Zdanova in Mlincev, in nazadnje drobiž iz Klenči. Bandera že migljajo pri Vivrovih, zadnje vrste otrok šele zapuščajo cerkev. Kakor hitro je zadonel strel, so odskočile gospodinje od ognjišč k oknom, odstavile lonce in pogledale za sprevedom. "Bog pomagaj, koliko je teh otrok! Kako se bodo neki vsi preživili na svetu?" so se križale v duhu in gledale naprej. Za otroci so prihajali fantje. Dečki najprej, s klobuki, okrašenimi š šopki v rokah, njim za petami stopajo dekleta. Svilnati predpasniki prelivajočih se barv gorijo na solncu, krila se rdečijo, trdolikani rokavci šušče. "Kako lepo! To je nevest! In vse hočejo pod avbo." Toda ni časa, baviti se z dolgim modrovanjem — glej, že prihajajo cehi; pred njimi koraka godba, za njo cehovni starešine. Akoravno pripeka solnce kakor o sv. Jakobu, imajo vendar težke cehovne plašče in trde visoke klobuke. Vrsta mojstrov in pomočnikov jim sledi in nad njimi so prapori posameznih cehov, kakor jambori. Vsakega nesejo trije mojstri na treh drogovih in še se potija in omahujejo, če le sapa malo potegne.

Zbrali so se obrtniki iz cele okolice. Celó iz Mrakova so tu tesarji iz Tranova ključavničarji, gostilničarji, mesarji, peki korakajo lepo po štirje in štirje za godbo, ki igra sedaj pobožne pesmi. Po sprevedu bo zaigrala koračnica in jih popelje v občinsko hišo, odtam pa naravnost v gostilno. Tudi cehi so odšli in za njimi stopicajo z drobnimi koraki majhne družice kakor angelčki z venčki na glavah in v majhnih ročicah nesejo košarice, polne cvetja. Pri pogledu na nje se razveseli materam srce v prsah in vsaka išče z očmi hčerke svoje in ko jo zagleda, zalesketa biserna solzica v materinem očesu in ustnice šepetajo: "Dete, moje, dete!" In še ni konca. Nov strel je stresel ozračje. Glej, sedaj prinašajo sv. Rešnje Telo. Gospod učitelj s pevci poje "Pange lingua." Za njim se že dviga kot volna belo, svilnato nebo. Nosijo ga znani sosedje, med njimi zadnji na levi Martin Porazil. Lepo se jim podajo visoki, zrcalno svetli čevlji, irhaste hlače z jermenčki pri kolenih, dolge suknje in na gumbu s pentljo privezani klobuki — kastorji. Nebo neso nad gospočom župnikom v pluvialu in s svetim Rešnjim Telesom v rokah. Gospod kaplan pa v raketu "kadi" po potu, iz kadilnice se vali modrikast dim, mašni strežniki v rdečih krilih zvončkajo. Dalje gospodinje ne gledajo več. Oženjeni moški in za njimi omožene ženske so v sprevedu.

POZOR IGRALCI HARMONIK

Izdelujem slovenske, nemške in kromatične harmonike, enako kakor si kdo želi. Popravljam vsakovrstne harmonike, delo garantiram, cene so zmerne. Pišite po naš cenik. Se priporočam rojakom širom Amerike za naročila. S spoštovanjem

ANTON MERVAR,
6921 St. Clair Av., Cleveland, O.

GOSPODINJA

PREMIŠLJUJE TRIKAT NA DAN.

Premišljuje: kaj bo pripravila za zajutrek, za kosilo in večerjo. Najbolj jo pa teži to, kje si bo kupila potrebne stvari za jedila. Odgovor na to je ta: V vaši sredini je "Slovenska mesnica!"

MATH. KREMESEC

SLOVENSKI MESAR

1912 West 22nd Street

Chicago, Ill.

Phone: Canal 6319.

Pri njemu se dobi vedno najboljše vsak dan sveže meso, suho po domačem načinu prekajeno meso in prave domače "Kranjske klobase", doma narejene po slov. receptu. Gospodinje zapomnite si to!

Pripravite se za neodvisnost!

Začnete se sedaj pripravljati na denarno neodvisnost s tem, da začnete vlagati v hranilni oddelek v Kaspar State Bank.

Čim prej začnete, prej se vam bodo pokazale lepe priložnosti in uspeh. Ko boste imeli denar na banki, boste čutili v sebi moč za napredek in postali boste samozavedni.

Konservativna in varna banka. Ima vse bančne zmožnosti. Bančna moč nad dvanaest milijonov dolarjev.

KASPAR STATE BANK

BLUE ISLAND AVE., CORNER 19th STREET

POŠILJAMO DENAR V JUGOSLAVIJO po najniž-

ji kurzni ceni.

PRODAJEMO ŠIFKARTE za potovanje v staro domovino in nazaj na vse linije.

Varna banka, kamor nalagate svoj denar.

Ni mogla pomagati.

On: "Ali te nisem prosil nikar nikomur ne povej, da sva se zaročila?"
Ona: "Ne morem pomagati! Tista so grazna sosedova Mina, mi je zabrusila v obraz, da je vzrok, da se še nisem poročila ta, ker mi še noben bedak ni hotel predlagati ljubezni. To me je razkačilo in dvignilo, da sem povedala, da si mi ti."

Logika.

Prodajalka klobukov: "Ta klobuk na redi vas ravno deset let mlajšo."
Kupovalka: "Potem ga ne vzamem, ker vsaki pot, ko bi vzela doli klobuk bi zgedala deset let starejša."

Vprašanje na vprašanje.

Rekrut se je ravno bril, pod nekimi drevesom za vojašnico, ko pride mimo neki poročnik, ki ga nahruli: "Vi capin, ali se vi vedno zunaj brižete?"
Rekrut: "Da gospod vedno zunaj kože, ali se vi gospod poročnik brižete tudi znotraj vaše kože?"

J. KOSMACH.

1804 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV, VARNIŠEV, ŽELEZJA, KLJUČAVNIC IN STEKLA

Prezvamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir. Najboljše delo, nanižje cene. Rojaki obrnite se vaelej na svojega rojaka!

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Naročnikom v Clevelandu, Lorainu in Barbertonu, Ohio, naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš potovalni zastopnik

Mr. FRANK ZUPANČIČ,

kateri je pooblaščen pobirati naročnino za "Ave Maria" "Edinost" in "Glasnik P. S. J." Kakor tudi za oglase, tiskovine in sploh vse, kar je v zvezi z našo tiskarno. Vse naše naročnike in naše marljive lokalne zastopnike lepo prosimo, da mu pomagata število naročnikov tako pomnožiti, da bo v vsaki katoliški hiši katoliški list.

Vsakemu, ki mu bo pomagal, bodisi z besedo ali dejanjem, širiti naše liste, se že vnaprej najlepše zahvaljujemo.

Uredništvo in upravništvo "Edinosti," "Ave Maria" in Glasnika P. S. J."